

עזון תורני שכוחי

בעזה"ת

אגדה של תורה

גליון 682

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

"ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשבני דבר"

נצייר לעצמינו שאחד מגדולי הדור נסע במכונית וארעה תאונת דרכים. אנשים מתחילים לברר מה קרה בדיוק, האם גדול הדור נפגע, חלילה, מה מצבו וכו'. אם ישאל מישהו: "מה קרה לרכב?...?" ודאי נחשוב שדעתו השתבשה עליו. וכי זה מה שחשוב כעת? מענין אותנו דבר אחד בלבד: מה שלום הרב! והנה כאן כתוב: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". "אחיך" אלו השבטים. זה מובן – שרצה יעקב לדעת מה שלומם. אך מה פשר צויו לראות גם את "שלום הצאן"? הרי זה כמו שישאלו "מה עם הרכב?...?" והנה לעיל מסופר, שכאשר הגיע יעקב אבינו לארץ ישראל, הוא נסע "סכתה, ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת". ואיך הוא קרה למקום? "על כן קרא שם המקום סכות". ולכאורה זה דבר פלא: המבנה שעשה למקנהו חשוב יותר מהבית שעשה לעצמו, ולכן דווקא על שמו קרא שם המקום! היתכן?! ובאר ה"אור החיים" הקדוש: "אולי כי עשה דבר חדש בחמלתו על המקנה, מה שלא עשה כן אדם קודם, שיכין סוכה לבהמות, ולשוני חדש קרא שם המקום עליו". עד יעקב אבינו לא עשו סככות לצאן, ידעו שהצאן הם בהמות שניתן להפיק מהם צמר וחלב, אך מה פתאום לעשות להם סככות שיגנו עליהם מן השמש היוקדת בקיץ וממטרים עזים בחורף. יעקב אבינו הכניס חידוש לעולם: יש לרחם גם על הצאן וליצור עבורם תנאי מחיה סבירים. הם אמנם לא בני אדם, אך ברואיו של הקב"ה הם, ועלינו לרחם עליהם ולבנות להם סכות. וכיון שהוא הראשון שעשה סכות לצאן, קרא למקום על שם אותו חידוש – "סכות". לפי זה יתכן לומר, שמאחר וענין הרחמים על הצאן היה חידושו המיוחד של יעקב אבינו, היה לו ענין גדול להחדיר זאת לתודעת בניו, ולכן גם כאן בקש מיוסף: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן", ראה האם מקפידים הם לקיים את הוראתי לרחם על ברואיו של הקב"ה.

(ומתוק האור)

כפתח האהל

הרה"ק רבי אברהם דב מאווריטש בעל ה"בת עין". מביא בספרו חידוש מפעים, בפרשתנו מסופר על תמר כלתו של יהודה, על הריונה ויהודה לא יודע. והנה... "ויהי כמשלוש חודשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך...". ואומר הבת עין: ויהי כמשלוש חודשים – שלושה חודשים בדיוק מראש השנה, תשרי, חשוון, כסלו, עד חנוכה שהוא החיתום האחרון. מה קורה בחנוכה: ויגד ליהודה... הקדוש ברוך הוא מרומז במילה יהודה, ותמר משולה לכנסת ישראל. בא מקטרג בחנוכה ואומר לקב"ה כביכול: זנתה תמר כלתך... הנה, תראה את עם ישראל, רק לפני שלושה חודשים בקשו סליחה... התפללו... תקעו בשופר... קבלו קבלות. כמה זמן עבר? והנה הם כבר שכחו. הולכים אחרי ליבם. ותמר, שהיא כנסת ישראל, מרימה עיניים לשמיים ואומרת: הכר נא, רק למי שאלה לו – אנוכי הרה... בפנים, בתוך הלב, אני דבוקה רק בך, ריבונו של עולם, וכל הנפילות שלי, כל מה שחס ושלום אנחנו עושים נגד רצונך, אבא, זה רק מרב הטרדות. הקשיים של הפרנסה. הילדים וצער הגלות. והנה ראייה, הנה הוכחה: הכר בעצמך, למי החותמת – החותמת מרמות על השמן של נרות החנוכה, שהיה חתום בחותמו של כהן גדול; והפתילים – הפתילים הם הפתילות של נרות החנוכה; והמטה – המטה זו החנוכיה, זה הכלי שבו אנחנו מדליקים (כלי בגימטריה – והמטה). הנה, בורא עולם. החנוכיה כבר מוכנה, ואנחנו כולנו כבר מצפים ומחכים להדליק את האור. מתגעגעים לחזות בנועם ה'... באור הגנוז ובקרבת ה', ויאמר יהודה צדקה ממני – אומר ה': את צודקת, כנסת ישראל. אני רואה את הלב שלך. והוא מסלק בזכות החנוכיה את כל הקטרוגים. כי אני יודע, אומר ה': לא נתתיה לשלה בני... שלה – זה משיח! "עד כי יבוא שילה...". כואבת לך הגלות, יודע ה'. את מחכה ומחכה... למשיח... לגאולה צר לך! לוחץ לך! והקשיים הם אלה שמפילים אותך. הנה... קחי לך אור בזמן החיתום. לא רק שאני לא מקבל שום קטרוג עליך כנסת ישראל – אני מאיר לך. הכינו את החנוכיה בשמחה, היא ההוכחה שליבנו רק עם בורא עולם. חנוכה מסוגל למשיח ולגאולה. רק תנצלו את הימים האלה ותבקשו. צדקה ממני!

שבת שלום וחנוכה שמח שמשון אליעזר פוקס

זמני השבת

הדלקת נרות 4:16

מוצאי שבת 5:19

נא לשמור על קדושת הגליון וית: 5:51

אין לקרוא בשעת חתפילה

אָהַל הַהֵלֶלֶת

להיזהר להדליק את הפתילות היטב יש נוהגים, שכאשר מדליקים את הנרות, מיד כאשר רואים שהאש נאחזה בפתילה, מסלקים ידיהם ועוברים לנר הבא. וכתב מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שאינם עושים כהוגן. משום שיש להיזהר בשעת ההדלקה, שלא לסלק את היד, עד שתהיה השלהבת עולה מאליה, כלומר, שתאחז האש היטב בפתילה. וכמו שכתבו הפוסקים לגבי נר שבת, שעל האשה להיזהר להדליק "את רוב היוצא מראש הפתילה שבנר". וכן הדין לגבי נר חנוכה. שכיון שמברך "להדליק נר חנוכה" צריך להדליקו בעצמו היטב.

כשמדליק נרות חנוכה צריך לדאוג שיהיה בנר די שמן כדי שידלוק לכל הפחות חצי שעה מזמן הדלקתו, וכן אם מדליק בנרות של שעווה, צריך להיזהר שיהיו הנרות גדולים כדי הצורך שידלקו לפחות חצי שעה מזמן הדלקתם אחר צאת הכוכבים ומצויים נרות צבעוניים המותאמים במיוחד למנורות חנוכה קטנות, ואינם דולקים חצי שעה, ויש להיזהר שלא להדליק בהם. ובערב שבת שמדליקים נרות מוקדם צריך ליתן שמן יותר.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש חידושים ופג'נים לשולחן השבת

"וישמע ראובן ויצילהו מידם"

ישב פעם ה"דברי חיים" מצאנו עם רבי ישראל משקלוב ואמר: "יודע מדוע נחשב מעשה ההצלה של ראובן שהציע להשליכו אל הבור, יותר מאשר יהודה שהציע למכור אותו למצרים? מפני שראובן אמנם הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים, אולם הבור היה בארץ ישראל, ושם שמור האדם יותר אפילו אם נחשים ועקרבים מסובבים אותו. אולם יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים ולהוציאו לחוץ לארץ, ושם גם אם האדם זוכה לעלות לגדולה, הריהו קרוב אל המיתה יותר מאשר לחיים..." ובספר 'זכרון מנחם' לרב מנחם רוזנברג זצ"ל, אמר בזה דבר נפלא: ראובן עשה לעצמו את החשבון הבא: מה שיהיה – זה רק הקב"ה קובע. תפקידי בשעה זו הוא לעשות מה שמוטל עלי. מוטל עלי קודם כל לדאוג שהאחים לא יהרגוהו. איך אעשה זאת? איך אוכל להצילו מידם? אינני יכול כרגע להצילו לגמרי. לכל היותר אוכל לשכנע אותם לא להרוג אותו פיזית אלא להשליכו אל אחד הבורות. אם הקב"ה רוצה להצילו, הוא יכול להציל אותו גם משם! זה תפקידי כרגע. יותר מזה אינני מסוגל לעשות! זה בעצם גם מה שהיה עם החשמונאים. החשמונאים היו מסוגלים לנצח את האמפריה היוונית? ודאי שלא! מתתיהו, חמשת בניו ועוד כמה מאות יהודים שרוח ה' היתה בקרבם יכולים לנצח צבא מיומן של אימפריה? לא ולא. לשם מה, בכלל יצאו למלחמה? הם ערכו לעצמם את החשבון הנ"ל: מלכות יון גורמת הרס נורא לעם ישראל. אסור לשמור שבת, אסור ללמוד תורה, והגיעו למצב שרוב היהודים היו מתיוונים. מה תפקידנו בעת הזו? מה הקב"ה רוצה מאתנו כרגע? שנעשה את מה שאנו יכולים לעשות. מה בכוחם לעשות? להכריז מרד ביוונים, לצאת למלחמה נגדם. קודם הם הרגו את ההגמון בעיר מודיעין. ב"ה הצליחו, והמשיכו לבדוק: מה הלאה? מה עוד בכוחנו לעשות. אם הקב"ה רוצה – הוא יעשה את השאר ואם לא – לא יעשה, אבל אנו את תפקידנו ממלאים במידת האפשר. לפי זה יתכן, שלכן מובאות שתי אמרות אלו יחדיו בגמרא (שבת כב ע"א). אימרה ראשונה של רבי תנחום: "אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה – פסולה, כסוכה וכמבוי. ואימרה נוספת אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב: 'והבור ריק אין בו מים'. ממשמע שנאמר 'והבור ריק' אינני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים' – מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו". זה הקשר בין נר חנוכה ל"בור ריק אין בו מים", אבל נחשים ועקרבים יש בו". בשני המקרים מתגלה היסוד שהאדם מצדו צריך לעשות מה שבכוחו לעשות, על אף שלא נראה שיצליח, ואת השאר, אם הקב"ה רוצה – הוא יעשה, ואם לא – לא.

אהל המעשה

"זכרתני" ... "הזכרתני"

המדרש בפרשתנו אומר: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו – זה יוסף. "ולא פנה אל רהבים" – ע"י שאמר יוסף לשר המשקים "זכרתני" "והזכרתני", נוספו לו שתי שנים שנשאר בבור. השאלות: א. אם המדרש משבח את יוסף ששם מבטחו בה', אז למה נענש על כך שביקש משר המשקים שיזכירו בפני פרעה? ב. הרי יש חובת השתדלות, אז למה בקשתו של יוסף לא נחשבת השתדלות שאדם חייב לעשות?

סיפר הרב מברסק בשרם אביו מעשה שהיה: נפוליאון הגיע לעיר שכבש מיד הרוסים, וערכו לכבודו נשף מפואר, לחגיגה הזמנו אנשי ממשל ואנשי דת שהשמיעו נאומים על הכובש האדיר. נפוליאון הבחין שבין נציגי הדת נפקד מקומו של רב יהודי ולכן דרש בתוקף להביא רב שגם יישא את נאומו לכבודו. בעיירה הסמוכה כיהן רב ישיש שהובהל למקום הנשף ונתבקש לשאת מדברותיו. הוא פתח בהתנצלות שמעולם לא נאם בפני קיסר ומלך וכן התנצל על כך שלא היה סיפק בידו להתכונן, מה שאוכל לומר, אלו דברים מתוך פרשת השבוע שמדבר אני אל קהלי. נפוליאון דרבן את הרב לנאום, תוך שהוא אומר שהוא מעדיף לשמוע דברים שלא הוכנו מראש מתוך התורה הקדושה מאשר לשמוע דברי חנופה שלא מבטאים את מה שבלב. וכך פתח הרב ותיאר בכישרון רב את המסופר בפרשתנו והגיע אל יוסף שמבקש משר המשקים "כי אם זכרתני... ועשית נא עמדי חסד, והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה". שאל הרב: מה זה "כי אם"? יוסף היה צריך לבקש אחרי שפתר את החלום, נא הזכירני לפרעה? אלא, כשיוסף פתר את החלום, הפריך שר המשקים את הפתרון וטען כך: כשאדם נחמד בחטא למלוכה הריהו נלקח ונחקר ונכלא ונשפט ואז מתבררים הדברים, אם אכן חטא יישלח לענישה בכלא ואם יצא זכאי הריהו יוצא לחירות. לא כן הדבר כאשר החשוד הינו משרי המלך, כי אז יזמנו אותו בחשאיות לשימוע ואם מתברר שיש דברים בגו מעלים את רף החקירה בעוד שלב ורק אם יש הוכחות ברורות וצועקות לשמים אז יישפט ויכלא (וגם אם ישוחרר, לא ישוב כבר לכהונתו). טוען שר המשקים: אם הושלכתי כבר לכלא, זה בלתי מציאותי לחלוטין ששיבוני לכס תפקידי! עונה לו יוסף, הכל נכון ויפה אם אכן הושלכת לכלא בגלל החטא שלך – זבוב בתוך גביע היין. אבל דע לך שכל עצם ישיבתך בכלא אינה בגלל הזבוב בכוס, אלא כדי שאתה תפגוש אותי כאן ותזכירני בפני פרעה וע"י כך אשתחרר. ולכן דרך הטבע הרגילה (שלא תחזור להיות שר) אינה קיימת במקרה שלך. וזהו הרמז במילים "כי אם זכרתני", לומר לך שלא מחמת חטאך לפרעה אתה נאסרת, "כי אם" – כדי שתזכור אותי ותוציאני מהכלא הזה. זו כל הסיבה שאתה כאן! סיים הרב את נאומו ואמר: שלא יחשוב המלך שביקורו כאן הוא

לטובת הגויים שנאספו לכבודו, להם לא חסר כלום. כל הופעתו כאן, זה ע"י מסובב הסיבות על מנת להקל מהמיסים והגזירות שמוטלים עלינו היהודים. ואכן, הדרשה עשתה רושם עז על נפוליאון שציווה למחוק את החובות והגזירות של יהודי העיר. לפי זה יובן שוודאי שיוסף שם את כל מבטחו בה' וכפי שהמדרש מצטט את הפסוק "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו". רק כאשר ראה יוסף שחלום שר המשקים ומאסרו קשור אליו, הוא ביקש להעביר את המסר הזה לשר המשקים. ולפי גדלותו של יוסף היה בכך פגם כלשהו: כאשר אתה רואה את הנס מתרחש והולך ומבין שהוא שייך אליך, אל לך להתערב בו, זה כבר מעבר להשתדלות.

* גם אלברט איינשטיין לא יודע להסביר איך סופגניה ששוקלת 120 גרם משמינה 3 קילוגרם*

*תחשבו על זה:

סופגניה שנייה של אושר – ושנה בחדר כושר!

מישהו יודע אם מוכרים ב'משנת יוסף' כתונת פסים?

*אחד סיפר שהוא דיבר לבני נוער חילוניים בחנוכה. ושאלם מי יודע הטעם שמדליקים נרות בחנוכה. אחד אמר זכר למנורה אחד אמר שזה תקופה הכי חשוכה בשנה וכיוצ"ב. לבסוף קם מישהו והוציא מכיסו עט ושאל את כולם מישהו יכול להכניס כזאת חתיכת חרס לתוך האף? אף אחד! בחנוכה מצאו פך שמן שלם בחוטמו (הטעות במקור) של כהן גדול... לכן מדליקים...

קצת מאתל

"וימאן ויעזוב בגדו אצלה וינס..."

מאיפה לוקחים כזאת עוצמה? מאין הכוחות? בסך הכל בחור בן שבע עשרה, צעיר וחסון, מסלסל בשערו וממשמש בעיניו, נמצא במצב שאין לו כביכול מה להפסיד, יתום מאמא, מרוחק ודחוי ע"י משפחתו שמכרו אותו תמורת כמה שקי תבלינים זולים המדיפים ריח ערבי-מצרי בלי להניד עפעף, וכעת שוהה הוא במצרים ערוות הארץ, מבן זקונים ענוג, הפך הוא בבת אחת למנקה ועוזרת בית אצל איזה שייח ערבי מגושם... והנה סוף סוף יש מישהו שמחכה לו, מישהו שרוצה אותו... מהיכן שאב יוסף הצדיק את הכוח העצום לזעוק "וימאן" גם במצב כזה ירוד, ועוד במצרים ערוות הארץ? רעיון נשגב לחינוך הבנים הבליוח מאורי הדורות מתוך סיפור זה: בפרשה זו אנו מוצאים עוד פעם את המילה "וימאן" ויקומו כל בניו ובנותיו לנחמו, וימאן להתנחם" ... מה היה שם...?

אחד עשרה בניו הנותרים של יעקב אבינו, ושתיים עשרה בנותיו, באו ואמרו לו: אבא מה אתה בוכה? תראה איזה שבט יפה הקמת, כולם ראשי ישיבות, ראשי כוללים, מגידי שיעורים, בעלי מוסר, גבירים אגדיים, תומכי תורה, דרשנים מופלגים, ואפילו כמה קנאים יש ביניהם. והבנות, או הן, כולן מנהלות סמינרים ידועים, מרצות מבוקשות, נשות חסד ידועות. אז מה קרה? מתוך עשרים וארבעה ילדים חסר אחד? לא נורא, בכל משפחה יש נפיל אחד, בכל עדר יש כבשה אחת שחורה. המשוכו ואמרו לו: תן תודה, הרי לסביך אברהם אבינו היה ס"ה בן אחד שהלך בדרך התורה... לאביך יצחק 50% מיוצאי חלציו קוראים להם בכלל מחמוד עבדול ונסראללה... אז מה לך לבכות? על אחד מצאצאיך שגר במצרים ערוות הארץ "ולא מניח תפילין דרבינו תם"... אבל יעקב אבינו, לא הסכים להתנחם, וימאן... הוא ידע את נפש בנו יקירו שמאחורי הסלסול בשערו ומאחורי החלומות התכופים, מאחורי הכל עומדת נפשו העמוקה של יוסף הצדיק... האבא המשיך להאמין בבן שלו גם במצב שלכאורה היה נראה אבוד, גם במצב שהיה לו את כל הסיבות להתייאש ולהפסיק להאמין שיום יבוא ויוסף יביא לו נחת... גם במצב כזה הוא דבק באמונה שהאמין בבנו. אמונה זו שיעקב אבינו האמין בכוחו של יוסף, ה"וימאן להתנחם" של יעקב אבינו, זה נתן את הכוח ל"וימאן וינס" של יוסף הצדיק. זו הכוונה "דמות דיוקנו של אביו נראה לו", האמונה שהאבא האמין בבנו, החום והאהבה שמילאו את נפשו של האבא, על אף ולמרות מצבו, הם אלו שנתנו כוח לבן במצב הירוד בו הוא היה נמצא... כל מילה נוספת מיותרת... (כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א)

שיעור טעמי המקרא ודקדוק מר' שאול סאלם בביכ"ס "היכל יצחק דוד" כל שבת בשעה 15:00

לרפואה שלימה

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אברהם בן נקדם ניסן הי"ו
וכל משפחתו א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:10

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30

מנחה וערבית (סמוכות) 16:00
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן גיט ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30

מנחה ערבית - 16:10
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת

הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:00

"יש קונה עולמו בשעה אחת"

שימו לב <<<<

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

ברכה והצלחה בכל העניינים לר' שאול סאלם הי"ו ומשפחתו